

Toki Pona

Toki Pona to język zawierający około 130 słów, opracowany przez lingwistkę Sonję Lang.

Alfabet Toki Pona:
a e i j k l m n o p s t u v

Podstawowe zdania

Partykuła > oddziela podmiot od orzeczenia.

☹ > ʔ - Kot je.
ʔ > ʔ - Ludzie śpią.

Nie ma czasownika "być". Część po > może być również rzeczownikiem lub przymiotnikiem.

ʔ > ʔ - Owoce są jedzeniem.
ʔ > ʔ - Woda jest dobra.

Partykuła > jest zawsze pomijana, gdy podmiot to samo ʔ lub ʔ.

ʔ ʔ - Jem.
ʔ ʔ - Jesteś dobry.

Dwuznaczność

Słowa w Toki Pona są mniej konkretne niż w j. polskim, więc dosłowne tłumaczenie jest trudne.

ʔ ʔ - Jem, jadłem, lub zjem.

Wiele słów ma różne lub szerokie znaczenia.

☹ - Kot, pies, lub dowolny ssak lądowy.
ʔ - Dowolny owoc lub warzywo.

Większość słów może być rzeczownikiem, czasownikiem lub przymiotnikiem.

ʔ - Woda, mokry lub myć.
ʔ - Dobro, dobry lub naprawiać.

Rzeczowniki nie mają podanej liczby.

ʔ - Ryba, ryby.
ʔ - Ja, my, nas.

Dopełnienia bliższe

Partykuła >> wskazuje dopełnienie bliższe. Stoi po orzeczeniu.

☹ >> ʔ - Zwierzę pije wodę.
ʔ >> ʔ - Myję ręce.
ʔ >> ʔ - Powiększasz to.

Modyfikatory

Słowa mogą być modyfikowane dodając po nich inne słowa.

ʔ ʔ - Mój dom.
ʔ ʔ - Dobre uczucie.

Aby zanegować słowo, postaw po nim X.

ʔ ʔ - Nie śpię.
ʔ X > ʔ - Nikt nie odpowiedział.

Każdy kolejny modyfikator działa na pierwsze słowo.

ʔ ʔ - Dwie listy roślin.
ʔ ʔ ʔ - Czarne i niebieskie pudełko.

Możesz wstawić L pomiędzy słowa, aby to zmienić.

ʔ L ʔ - Lista dwóch roślin.
ʔ L ʔ ʔ - Ciemnoniebieskie pudełko.

Przyimki

Słowa ʔ, ʔ, ʔ, ʔ, oraz ʔ rozpoczynają frazę przyimkową.

ʔ ʔ ʔ ʔ - Jem sztuczkami.
☹ > ʔ - Szczur jest na korytarzu.
ʔ ʔ ʔ - Śpiewasz jak ptaki!
ʔ ʔ ʔ - Wróciłem z pracy.
ʔ > ʔ >> ʔ ʔ - Powiedzieli to do ciebie.

Pytania

Są trzy sposoby na formułowanie pytań. Jeżeli oczekujesz odpowiedzi tak lub nie, użyj formy "czasownik X czasownik".

ʔ > ʔ X ʔ - Czy ona gra?
Zwykle uzyskasz wtedy jedną z trzech odpowiedzi:
ʔ - Tak: [ona] gra.
ʔ X - Nie: [ona] nie gra.
X - Nie: [ona] nie [gra].

Możesz też zakończyć zdanie słowami ʔ?

ʔ ʔ ʔ? - Czy rozniecasz ogień?
☹ ʔ > ʔ ʔ ʔ? - Czy uroczy kot jest w pudełku?
Zamień szukane informacje słowem ʔ, żeby zbudować pytania otwarte.
ʔ? > ʔ ʔ ʔ ʔ - Kto przynosi napoje?

ʔ ʔ >>? - Co budujesz?

Spójniki

Użyj + do łączenia podmiotów.

ʔ + ʔ > ʔ - Ja i ty dużo się bawimy.

Powtórz > dla wielu orzeczeń.
☹ > ʔ > ʔ - To zwierzę jest małe i urocze.

Powtórz >> dla wielu podmiotów.

ʔ > ʔ >> ʔ >> ʔ - Ona widzi ptaki i ryby.

Podobnie jest dla fraz przyimkowych.

ʔ ʔ >> ʔ ʔ ʔ - Wybudowałem dom używając patyków i kamieni.

Możesz użyć ʔ jako "lub".

ʔ ʔ ʔ ʔ - Pójdziemy do sklepu albo do parku.
ʔ ʔ ʔ > ʔ - To jest albo owad albo jaszczurka.

Wtrącenia

Wtrącenia są częste. Użyj ʔ aby zwrócić na coś uwagę.
ʔ - Dobrze! Wspaniale! Dzięki!
ʔ - Cześć! Hej!
ʔ ʔ - Prawda!

Wyrazy zapożyczone

W Toki Pona zapożyczenia to *przymiotniki*, nie rzeczowniki. Są oznaczane ramką. Czytana jest tylko pierwsza głoska każdego słowa.

ʔ (ʔ ʔ ʔ ʔ) - Osoba o imieniu Sonja.
ʔ (ʔ ʔ ʔ ʔ) - Język "Tosi" (Deutsch), czyli niemiecki.
ʔ (ʔ ʔ ʔ ʔ) > ʔ - Kraj Mewika (USA) jest duży.

Zapożyczenia powinny przestrzegać zasad dla sylab:

- Mają dokładnie jedną samogłoskę.
- Mogą kończyć się na n.
- Pierwsza sylaba w słowie może zaczynać się samogłoską.
- Pozostałe muszą zaczynać się spółgłoską.
- Połączenia wu, wo, ji, ti, nm oraz nn są unikane.

Słowo ʔ

Możesz użyć ʔ przed czasownikiem by uczynić z niego polecenie.

ʔ ʔ - Słuchaj!
ʔ ʔ - Pij, proszę.

Możesz użyć ʔ po podmiocie, aby się do niego zwrócić.

ʔ (ʔ ʔ ʔ ʔ) ʔ - Pape!

Możesz użyć ʔ pomiędzy podmiotem i orzeczeniem aby sformułować pragnienie.

ʔ ʔ ʔ ʔ - Obyś był szczęśliwy.
ʔ ʔ ʔ - Powinienem pracować.

Pierwsze i drugie użycie można połączyć.

☹ (ʔ ʔ ʔ) ʔ ʔ - Jedz, Ton.

Przedczasowniki

Przedczasowniki stawia się przed czasownikami.

ʔ ʔ ʔ - Umiem pisać.
ʔ > ʔ ʔ ʔ - Mały ptak chce stać się wielkim.

ʔ, ʔ, ʔ, ʔ, ʔ, i ʔ mogą być przedczasownikami.

Kontekst

Słowo ʔ dodaje kontekst do zdania. "a ʔ b" znaczy: w kontekście a, b. Może to oznaczać czas, przyczynę, itp.

ʔ ʔ ʔ ʔ - Kiedy jesteś przy mnie, czuję się dobrze.

Słowo ʔ często używa się, aby przenieść frazę przyimkową na początek zdania.

ʔ ʔ ʔ ʔ - Tak jak ja, dużo wiesz.
ʔ? ʔ ʔ - Dlaczego jesteś ciepły?
ʔ ʔ ʔ - Śpię w nocy.

Liczby

Umieść liczby koło siebie, aby je zsumować.

1 to 1, ʔ ʔ to 2, ʔ ʔ ʔ to 5, ʔ ʔ ʔ ʔ to 20, ʔ ʔ ʔ ʔ ʔ to 100, ʔ ʔ ʔ ʔ to 4, a ʔ ʔ ʔ 1 to 8.

Słowo ʔ może oznaczać liczby porządkowe.

ʔ ʔ 1 > ʔ - Pierwsza książka jest dobra.
ʔ ʔ ʔ ʔ ʔ 1 - 23-cia ulica.

a 𐤀 o, ha, hmm	kon 𐤋 powietrze, gaz, niewidzialna substancja	mu 𐤌 odgłos wydawany przez żywą istotę	sama 𐤑 podobny, jak
akesi 𐤀𐤓 gad, płaz	ku 𐤋 używać oficjalnego <i>Słownika Toki Pony</i>	mun 𐤌 obiekt na nocnym niebie	seli 𐤑 ogień, źródło ciepła
ala 𐤀 nie, brak, nic, zero	kule 𐤋 kolor, kolorowy	musi 𐤌 zabawa, rekreacyjny, śmieszny	selo 𐤑 zewnątrz warstwa, skóra
alasa 𐤀 polować, starać się, próbować	kulupu 𐤋 społeczność, grupa, naród	mute 𐤌 wiele, dużo, bardzo, ilość	seme 𐤑 co? które?
ale (ali) 𐤀 wszystko, każde, 100	kute 𐤋 ucho, słyszeć	n 𐤌 wskazuje myślenie	sewi 𐤑 przestrzeń nad, niebiański, święty
anpa 𐤀 poniżej, skromny, podrzędny	la 𐤀 łączy zdania złożone	namako 𐤀 przyprawa, coś dodatkowego	sijelo 𐤑 ciało, stan fizyczny
ante 𐤀 różny, inny, zmieniony	lape 𐤀 spać, odpoczywać	nanpa 𐤀 n-ty, liczba	sike 𐤑 okrągły obiekt, okres
anu 𐤀 łączy frazy "lub"	laso 𐤀 niebieski, zielony	nasa 𐤑 dziwny, nietypowy, szalony	sin 𐤀 nowy, świeży
awen 𐤀 trwały, trzymane, chroniony, kontynuować	*lanpan 𐤀 zabrać, złapać, odebrać	nasin 𐤀 droga, ścieżka, doktryna, zwyczaj, metoda	sina 𐤀 zaimek drugoosobowy
e 𐤀 stoi przed dopełnieniem	lawo 𐤀 głowa, umysł, władca, kierować	nena 𐤀 wybój, wzgórze, nos	sinpin 𐤀 twarz, przód, ściana
en 𐤀 łączy kilka podmiotów	leko 𐤀 kwadrat, blok	ni 𐤀 to	sitelen 𐤑 obraz, pismo, symbol
*epiku 𐤀 epicki, fajny, niesamowity	len 𐤀 tkanina, okrycie, osłona, prywatność	nimi 𐤀 słowo, imię, nazwa	*soko 𐤀 grzyb
esun 𐤀 sklep, handlować	lete 𐤀 chłodny, zimny, surowy	noka 𐤀 noga, stopa, dolna część	sona 𐤀 wiedzieć, wiedza
ijo 𐤀 rzecz, obiekt, zjawisko	li 𐤀 stoi przed orzeczeniem	o 𐤀 oznacza komendę lub zwrot do kogoś	soweli 𐤑 ssak ziemny
ike 𐤀 zły, negatywny	lili 𐤀 mały, młody, niewiele	*oko 𐤀 oko, przyrząd do widzenia	*su 𐤀 używać oficjalnych książek obrazkowych
ilo 𐤀 narzędzie, urządzenie, przyrząd	linja 𐤀 długa i giętka rzecz, sznurek, kabel, włosy	olin 𐤀 kochać, szanować	suli 𐤀 duży, ciężki, ważny
insa 𐤀 środek, wnętrze, zawartość, organ, brzuch	lipu 𐤀 płaski obiekt, papier, karta, dokument	ona 𐤀 zaimek trzecioosobowy	suno 𐤀 źródło światła, słońce
jaki 𐤀 obrzydliwy, brudny, toksyczny	loje 𐤀 czerwony	open 𐤀 rozpoczynać, zacząć, otwarcie	supa 𐤀 pozioma powierzchnia
jan 𐤀 osoba, człowiek	lon 𐤀 znajdujący się na, obecny w, prawda	pakala 𐤀 zniszczony, popsuć, błąd	suwi 𐤀 słodki, uroczy
*jasima 𐤀 lustro, odbicie, odwrotny	luka 𐤀 ręka, dłoń, pięć	pali 𐤀 stworzyć, pracować nad	tan 𐤀 z, ponieważ, bo
jelo 𐤀 żółty	lukin 𐤀 widzieć, przypatrywać się	palisa 𐤀 długi twardy obiekt, kij, patyk	taso 𐤀 ale, jednak, tylko
jo 𐤀 posiadać, nosić, zawierać, trzymać	lupa 𐤀 drzwi, dziura	pan 𐤀 ziarno, makaron, chleb, ryż	tawa 𐤀 iść do, ruchomy
kala 𐤀 zwierzę żyjące w wodzie	ma 𐤀 ziemia, gleba, dwór	pana 𐤀 dawać, wysyłać	telo 𐤀 ciecz, woda
kalama 𐤀 dźwięk, brzmień, hałasować	mama 𐤀 rodzic, twórca, opiekun	pi 𐤀 oddziela grupy modyfikatorów	tenpo 𐤀 czas, chwila
kama 𐤀 przychodzić, nadciągać, przyszłość, stawać się	mani 𐤀 pieniądze, gotówka, waluta	pilin 𐤀 czuć, serce, uczucie	toki 𐤀 mówić, język
kasi 𐤀 roślina, roślinność, trawa, liść	meli 𐤀 kobieta, samica	pimeja 𐤀 czarny, ciemny	tomo 𐤀 pokój, budynek
ken 𐤀 moc, być w stanie, możliwy	*meso 𐤀 środek, średni, ani jedno ani drugie	pini 𐤀 ukończony, przeszły, koniec	tonsi 𐤀 osoba niebinarna
kepeken 𐤀 używać, używając	mi 𐤀 zaimek pierwszoosobowy	pipi 𐤀 robak, owad	tu 𐤀 dwa
*kijete- 𐤀 szop	mije 𐤀 męczyzna, samiec	poka 𐤀 biodro, bok, w pobliżu	unpa 𐤀 seks, kopulować
santakalu	*misikeke 𐤀 lek, medyczny	poki 𐤀 pojemnik, torba, pudełko, miska, kubek	uta 𐤀 usta, wargi
kili 𐤀 owoc, warzywo	moku 𐤀 jeść, pić, jedzenie	pona 𐤀 dobry, przydatny, prosty, pozytywny	utala 𐤀 walka, wyzwanie
kin 𐤀 też, również	moli 𐤀 martwy, umierający	pu 𐤀 używać oficjalnego <i>Podręcznika Toki Pony</i>	walo 𐤀 biały, jasny, blady
*kipisi 𐤀 ciąć, dzielić, część, podział	monsi 𐤀 tył, plecy, za		wan 𐤀 jeden
kiwen 𐤀 twardy obiekt, metal, kamień	monsuta 𐤀 obawa, potwór, straszny		waso 𐤀 ptak
ko 𐤀 klej, maść, pasta, proch			wawa 𐤀 silny, moc, ważny
			weka 𐤀 nieobecny, daleko
			wile 𐤀 musieć, chcieć, potrzebować

Definicje zostały skrócone do jednej strony. Dla dokładniejszych definicji, użyj [lipu Linku](#).

*Te słowa są rzadkie i powinny być unikane przez początkujących.